

Motion

1978/79: 2715

av Gösta Bohman m. fl.

med anledning av propositionen 1978/79: 218 om lag om förbud mot att under viss tid tillföra kärnreaktorer kärnbränsle, m. m.

Genom socialdemokraternas helomvändning i folkomröstningsfrågan den 4 april föreligger icke längre parlamentarisk majoritet för beslut i vår om den energipolitik som föreslagits i regeringens energiproposition. Riksdagens beslut om inriktningen av energipolitiken under det närmaste årtiondet kommer nu att föregås av en rådgivande folkomröstning anordnad i mars 1980.

Regeringens förslag till lag om förbud mot att under viss tid tillföra kärnreaktorer kärnbränsle, m. m. har föranletts av den nya situationen. Det är naturligt att så långt detta är möjligt sådana åtgärder undviks som kan föregripa folkomröstningens resultat. Hit hör idrifttagning av nya kärnkraftverk. Då varken atomenergilagen eller den s. k. villkorslagen möjliggör förbud mot laddning av kärnkraftverk på de grunder som nu är aktuella erfordras en särskild lagstiftning härom. Moderata samlingspartiet har inget att erinra mot att en sådan lagstiftning kommer till stånd.

Genom överenskommelse mellan de fem riksdagspartierna den 21 maj har vissa riktlinjer uppdragits för nästa års folkomröstning i energifrågan.

Moderata samlingspartiet har redan tidigare uttalat sig principiellt positivt till en rådgivande folkomröstning om energipolitikens långsiktiga inriktning. Den skulle dock äga rum först när större klarhet skapats om de möjligheter som olika alternativa energikällor innebär. I dag finns inget tillräckligt underlag för att säkert bedöma vilka tillskott till vår energiförsörjning på längre sikt som olika förnyelsebara energikällor, t. ex. solvärme och biomassa, kan ge. Med den uppläggning av folkomröstningen som den socialdemokratiska helomvändningen framtvingat kommer omröstningen i realiteten att gälla om vi under det kommande decenniet skall använda kärnkraft eller i stället satsa på olja och kol. Resulterar folkomröstningen i ett förord för avveckling av kärnkraften under 1980-talet kommer detta i realiteten att försvåra en senare övergång till förnyelsebara energikällor. Alla tillgängliga ekonomiska resurser under detta årtionde kommer då att få satsas på att klara övergången främst till kolbaserad elproduktion.

Kärnkraftsolyckan i Three Mile Island vid Harrisburg i USA måste självklart leda till att hittills gjorda analyser av kärnkraftens säkerhetsfrågor provas på nytt. En sådan omprövning har vi påyrkat. Skulle den förnyade prövningen ge till resultat att kärnkraftens risker framstår som

så mycket större än andra energiproduktionsformers att de inte kan accepteras, måste en avveckling av kärnkraften ske. För ett beslut här- om torde en folkomröstning knappast erfordras.

Det uppskov med vår energipolitik som nu beslutats kommer att bli utomordentligt kostsamt. Det är inte möjligt att ange de exakta kostna- derna, men verkningarna sträcker sig åtskilliga år fram i tiden. Kostna- derna torde inte komma att understiga fem miljarder kronor. Detta gör uppskovet med beslutet om energipolitiken till ett av de dyraste poli- tiska beslut som fattats under senare år i vårt land.

I propositionen framhålls att lagförslaget föranletts av "att de poli- tiska partierna under våren 1979 enats om att en folkomröstning om kärnkraftens framtida användning bör hållas senast under första halv- året 1980". Detta är riktigt endast i så måtto som socialdemokraternas plötsliga helomvändning i energifrågan och regeringens godtagande här- av skapat en majoritet i riksdagen, vilken omöjliggör den slutbehandling av regeringspropositionen som eljest skulle ha ägt rum.

I det parlamentariska läge som därigenom uppstått har moderata samlingspartiet icke ansett sig böra avstå från att delta i överläggningar i folkomröstningsfrågan. Vi betraktar det som ett intresse gemensamt för alla riksdagspartier att folkomröstningen kan ge en sådan utform- ning och genomföras på ett sådant sätt att den leder till ett klart ställ- ningstagande till vår framtida energipolitik.

Inom regeringskansliet bereds för närvarande frågan om tillstånd en- ligt villkorslagen till laddning av aggregaten Ringhals 3 och Forsmark 1. I enlighet med de beslut som fattades av den dåvarande trepartirege- ringen har den tidigare laddningsansökan kompletterats med vissa geo- logiska undersökningar. Statens kärnkraftsinspektion har avgett yttran- de över i enlighet härmed kompletterade ansökningar. Enligt treparti- regeringens överenskommelse har regeringen i sitt ställningstagande att följa det yttrande som avgetts av statens kärnkraftsinspektion. När den nu föreslagna s. k. rådrumslagen trätt i kraft bör regeringen därför utan dröjsmål fatta beslut i laddningsfrågan. Riksdagen bör göra ett utta- lande härom.

Att så bör ske understryks ytterligare av den utformning som ersätt- ningsbestämmelserna i rådrumslagen fått. Enligt förslaget skall de mer- kostnader eller nytillkommande kostnader som uppstår till följd av för- sening av en reaktors idrifttagande på grund av den nya lagen medföra ersättningsrätt. Fråga om sådan ersättning anges emellertid kunna upp- stå "först när tillstånd att tillföra en reaktor kärnbränsle enligt villkors- lagen har meddelats och endast avse kostnader som uppkommit efter denna tidpunkt". En konsekvens av detta blir att ersättningsmöjlighete- rna skulle kunna väsentligt begränsas, om regeringen onödigtvis skulle fördröja sitt beslut enligt villkorslagen. Detta skulle också kunna allvar- ligt äventyra möjligheterna att i enlighet med riksdagens intentioner

upprätthålla handlingsfrihet när det gäller nu aktuella projekt på kärnkraftsområdet.

I propositionen tas även upp frågan om finansieringen av de kostnader som uppskovet med laddning av nya kärnkraftverk kommer att medföra. Enligt vår mening skall självfallet dessa och andra liknande kostnader, som kan uppkomma genom statens beslut i skilda frågor, behandlas på vanligt sätt som en utgiftspost i statsbudgeten. I vad mån sådana utgifter behöver leda till en förstärkning av budgeten får liksom tidigare bedömas ur allmän statsfinansiell och samhällsekonomisk synvinkel. Att skapa en speciell skatt för att täcka en speciell utgift bör således inte komma i fråga. Riksdagen bör, med anledning av vad som i propositionen meddelas om regeringens avsikt att senare återkomma till riksdagen med ett förslag om en särskild skatt, uttala att en sådan skattefinansiering icke bör förekomma.

Med åberopande av vad som anförts yrkas

att riksdagen uttalar

1. att regeringen så snart som möjligt efter den föreslagna rådrumslagens ikraftträdande tar ställning till föreliggande ansökningar om laddning av kärnkraftsaggregat enligt villkorslagen,
2. att finansieringen av de kostnader som den uppskjutna laddningen medför icke bör ske genom införande av en särskild skatt eller avgift.

Stockholm den 25 maj 1979

GÖSTA BOHMAN (m)

STAFFAN BURENSTAM LINDER (m) ERIC KRÖNMARK (m)

H. BERTIL LIDGARD (m)

INGRID DIESEN (m)

ALIAN HERNELIUS (m)

ERIK HOVHAMMAR (m)

TAGE MAGNUSSON (m)

PER PETERSSON (m)

ALF WENNERFORS (m)

NILS CARLSHAMRE (m)

L. ARNE ANDERSSON (m)

INGRID SUNDBERG (m)

i Ljung